

Eğitimde Coğrafya Okuryazarlığı III

Editör: Ramazan SEVER

Editör: Prof. Dr. Ramazan SEVER

EĞİTİMDE COĞRAFYA OKURYAZARLIĞI III

ISBN 978-625-6829-98-5

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2023, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Ağustos 2023, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Ay-bay Kırtasiye İnşaat Gıda Pazarlama ve Ticaret Ltd. Şti.
Çetin Emeç Bulvarı 1314. Cadde No: 37A-B Çankaya/ANKARA
Tel: (0312) 472 58 55

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 46661

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editör: Prof. Dr. Ramazan SEVER

1. Bölüm: Seyahat Coğrafyası Okuryazarlığı

Prof. Dr. Ramazan SEVER, İnönü Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-6792-6041

2. Bölüm: Gıda Coğrafyası Okuryazarlığı

Prof. Dr. İlhan TURAN, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-5690-8550
Prof. Dr. Selami YANGIN, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-7387-912X

3. Bölüm: Sanat ve Müzik Okuryazarlığı

Prof. Dr. Ali MEYDAN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-1278-096X

4. Bölüm: Kırsal Coğrafya Okuryazarlığı

Prof. Dr. Adem BAŞIBÜYÜK, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-8597-6915
Dr. Öğr. Üyesi Alpaslan AY, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-9607-8280
Arş. Gör. Muhammed ÖZDEN, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-6764-7560

5. Bölüm: Vatandaşlık Okuryazarlığı ve Coğrafya

Prof. Dr. Mustafa SAĞDIÇ, Yıldız Teknik Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-9386-5908

6. Bölüm: Ulaşım Coğrafyası Okuryazarlığı

Prof. Dr. Ünal ÖZDEMİR, Karabük Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003- 1843-8804
Prof. Dr. Bülent AKSOY, Gazi Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-7181-8008

7. Bۆlüm: Turistik Coğrafi Okuryazarlık

Doç. Dr. Cennet ŞANLI, Pamukkale Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-3285-0950

8. Bۆlüm: Coğrafyada Tarih Okuryazarlığı

Doç. Dr. Ali Osman KOCALAR, Marmara Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-7827-9043
Doç. Dr. Akif PAMUK, Marmara Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-8147-611X

9. Bۆlüm: Mađara Okuryazarlığı

Dr. Mehmet ORUÇ BAYKARA, Pamukkale Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-2296-9149
Deniz ÖZGÜR, Pamukkale Üniversitesi
ORCID No: 0009-0009-3741-2942

10. Bۆlüm: Estetik Okuryazarlığı ve Coğrafya

Dr. Fatma Mazman BUDAK, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-0510-6774

11. Bۆlüm: Spor Coğrafyası Okuryazarlığı

Dr. Arzu ERSÖZ TÜĞEN, MEB
ORCID No: 0000-0003-3009-5488

12. Bۆlüm: Orman Okuryazarlığı

Dr. Cansu DUMAN, Pamukkale Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-2170-7350

13. Bۆlüm: Kent Kimliği Okuryazarlığı

Dr. Öğr. Üyesi Rauf BELGE, Pamukkale Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-9885-5485

14. Bölüm: Okul Öncesi Eğitiminde Coğrafya Okuryazarlığı

Doç. Dr. Hüseyin MERTOL, Gaziosmanpaşa Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-8048-0814

Dr. Öğr. Üyesi Nisa Gökden KAYA, Hitit Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-6969-371X

Beyza İNCE, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-1790-006X

15. Bölüm: Sosyal Bilgiler Eğitiminde Coğrafya Okuryazarlığı

Prof. Dr. Erdoğan KAYA, Anadolu Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-3930-7937

16. Bölüm: Coğrafyada Fen Bilgisi ve STEM Okuryazarlığı

Doç. Dr. Pınar FETTAHLIOĞLU, Çukurova Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-8639-7613

17. Bölüm: Coğrafya Lisans Eğitimi Okuryazarlığı

Prof. Dr. Mehmet ÜNLÜ, Marmara Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-8023-2976

Dr. Öğr. Üyesi Salih YILDIRIM, Marmara Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-4952-3788

gerekli becerileri edinmektir. Bir kentin kimliği incelenirken hangi öğelerin ve argümanların kullanılması gerektiğine dair uygulamalı ve teorik beceriler sunulmuştur. Bu beceriler, kent kimliğini anlamaya ve yorumlamaya yönelik bir öneri niteliğindedir.

Literatürde yapılan çalışmalardan hareketle kent kimliğini belirlemeye yönelik birtakım bileşenlerin olduğu ortaya konulmuştur. Bir kentin kimliği, mimari özellikleri, tarihi geçmişi, tarihi eserleri, simgeleri, nirengi noktaları, fonksiyonel özellikleri, turizm potansiyeli, resmi kurum logoları, reklam, tanıtım ve türkü gibi bileşenler üzerinden belirlenmektedir. Bunlar içerisinde resmi kurum logoları, kent kimliğini belirlemede en fazla kullanılan bileşendir. Kent kimliği okuryazarı olan kişi söz konusu bileşenleri irdeleyerek, kentleri anlamaya ve yorumlamaya çalışır. Böylece bir kentin kendine ait özgün özelliklerinin ve farklılıklarının farkına varır. Kentlerin sadece görünüşle ilgili beşerî yapılar değil, bir kimliği, ruhu ve kişiliği olduğunun farkına varır. Bu sayede bireylere aidiyet hissi, kentli olma ve kentlilik bilinci kazandırır.

Öte yandan kent kimliği kavramsal olarak soyut ve kişiden kişiye değişebilmektedir. Bireylerin kent kimliği okuryazarlık düzeyini kesin ve net bir şekilde ölçmek zor olsa da kişilere kente ilişkin çeşitli sorular sorularak kent kimliğine dair düşünceleri hakkında ortalama bir fikir edinebilir. Özellikle kent kimliği bileşenlerini tespit etmeye yönelik hazırlanan sorular sayesinde kent kimliği okuryazarlığı seviyesini anlamak mümkündür.

Kaynakça

- Aliağaoğlu, A. & Mirioğlu, G. (2020). Balıkesir Kent Kimliği. *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE)*, 42, 374-399.
- Aliağaoğlu, A. (2007). Lakap ve Logolarda Türkiye Şehirleri: Anlamaların Coğrafyası. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 12 (17), 263-290.
- Aliağaoğlu, A. (2018). Türkülerde Erzurum. Bir Şehir Kimliği Çalışması. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 44, 14-25.
- Aliağaoğlu, A. & Uğur, A. (2018). Logolarda Erzurum Kent Kimliği: Yorumlayıcı Anlamaya Yönelik Bir Çalışma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(4): 2357-2379.
- Aliağaoğlu, A., & Çetinkaya, S. (2021). Türkiye'de değişen belediye logoları: Küreselleşme ve başka nedenler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(Özel Sayı), 44-64. <https://doi.org/10.53487/ataunisosbil.875426>
- Andriotis, K., Usun, Ç. F. & Dinç, Y. (2023) Determining the Model of Tourism Business District (TBD) In Coastal Resorts: A Case Study of Turkey, *Geographical Review*. DOI: 10.1080/00167428.2023.2174436
- Aydemir, Ş. (1989). İmar planlarıyla kaybedilen ve kazanılan Trabzon'un kentsel kimliği. *Mimarlık*. 234, 56-58.

- Belge, R. (2018). Denizli kent kimliğini oluşturan coğrafi öğeler. *Ege Coğrafya Dergisi*, 27(2), 167-181.
- Bilgin, N. (2011). Sosyal Düşünce Kent Kimliği. *İDEALKENT*, 2(3), 20-47.
- Bilirdönmez, T. & Şahin, C. (2019). Doğu Karadeniz bölgesi şehirlerinin belediye logolarındaki tanıtıcı sembollerin analizi. *Maarif Mektepleri Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 2(2), 38-47.
- Çamdereli, M., Varlı, M., Varlı, Z., & Gürer, M. (2006). Kentsel kimlik göstergesi olarak kent logoları [Sempozyum Bildirisi]. 27-28 Nisan 2006. II. *Ulusal Halkla İlişkiler Sempozyumu*. Kocaeli.
- Ersöz -Tüğen, A. (2022). Marka şehirlerin kültürel turizm yüzü: Denizli örneği, *Ege 7th International Conference On Social Sciences*, İzmir.
- Göney, S. (1984). *Şehir Coğrafyası*. İstanbul Üniversitesi Yay. No: 2274.
- Haggett, P. (1972). *Geography: A Modern Synthesis*. Harper International Edition.
- Hardal, S. (2021). Kent kimliğini oluşturan coğrafi unsurların değerlendirilmesi: Niksar örneği (Tokat). *Turkish Studies - Social*, 16(2), 593-613. <https://dx.doi.org/10.47356/TurkishStudies.49777>
- Harvey, D. (2019). *Asi Şehirler: Şehir Hakkından Kentsel Devrime Doğru*. Metis Yayınları.
- Kaypak, Ş. 2010. Antakya'nın kent kimliği açısından irdelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 373-392.
- Keleş, R. (2005). Kent ve Kültür Üzerine. *Mülkiye Dergisi*, 29(246), 9-18.
- Keleş, R. (2014). *100 Soruda Türkiye'de Kentleşme, Konut ve Gecekondu*. Cem Yayınevi.
- Knox P. L. & Mccarthy L. (2012). *Urbanization: An Introduction to Urban Geography (3rd Ed.)*. Pearson.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2018). *Antalya Tanıtım Kitapçığı*. Baskı. Kutlu & Avcı Ofset.
- Lynch, K. (2020). *Kent imgesi*. (Çev. İ. Başaran). İş Bankası Kültür Yayınları.
- Oğan, O. & Yasak, Ü. (2020). Küreselleşme bağlamında mekânsal kent kimliği ve markalaşmanın kent turizmüne etkisi. *Türk Coğrafya Dergisi*, 74, 97-105. DOI: 10.17211/tcd.702812
- Oktay, D. (2011). Kent Kimliğine Bütüncül Bir Bakış. *İDEALKENT*, 2(3), 8-19.
- Özgüç, N. (2013). *Turizm Coğrafyası: Özellikler ve Bölgeler*. Çantay Yayınları.
- Richter, K.F. & Winter, S. (2014). *Landmarks: GIScience for Intelligent Services*. Springer.
- Sever, R. (2022). Coğrafya Coğrafyası Okuryazarlığı. *Eğitimde Coğrafya Okuryazarlığı-I*. Edi. Ramazan Sever. s. 1-63. Pegem Yayınları.
- Siyavuş, A. E. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Şehir İmajlarına Yönelik Bir Araştırma: Tekirdağ Şehir İmajı. *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE)*, 42, 400-412.
- Siyavuş, A. E., & Belge, R. (2023). Belediye Logolarının Coğrafi Analizi: Tokat İli Örneği. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 28(49), 28-39. DOI: 10.5152/EGJ.2023.22029
- Şanlı, C. (2019). Coğrafya Öğretmenleri ve Coğrafya Öğretmen Adaylarının Soru Sorma Stratejileri Üzerine Bir Araştırma. *Doğu Coğrafya Dergisi* 24(42), 25-40.
- Şenol, E. (2020). Logolarda Kullanılan Figürlerin Coğrafi Analizi: Giresun İli, İlçe Belediyeleri Örneği. *Turkish Studies- Social*, 15(4), 2141-2169.
- Şenol, E. & Saraçoğlu, H. (2013). Sinop ili doğal ve beşerî çevre özelliklerinin valilik ve belediye amblemlerinde kullanımı. *Sinop İli Değerleri Sempozyumu* (15-18 Mayıs 2013) Bildiriler Kitabı içinde, 335-342, Manas Medya.
- Tanpınar, A. H. (2016). *Beş Şehir*. Dergâh Yayınları.

- Tekeli, İ. (1990). Bir kentin kimliği üzerine düşünceler. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1-2), 251-259.
- Tekeli, İ. (2008). Bir kentin kimliği ve marka olması konusunda nasıl düşünülebilir? *Kent-Müze-Tarih Söyleşileri Dizisi 5*. Antalya Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları.
- Tolun-Denker, B. (1976). *Şehir İçi Arazi Kullanılışı*. İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Yayın No.83.
- Topçu, K. (2011). Kent Kimliği Üzerine Bir Araştırma: Konya Örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(2), 1048-1072.
- Tümertekin, E. (2014). *İstanbul: İnsan ve Mekân*. Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Türkan, O. (2018). Evaluation of spatial symbol on municipal logos: Sample for Çankırı Province. *Current Debates in Gender & Cultural Studies* (Ed: Gülçin Taşkıran ve Ercan Geçkin) in, 153-166, IJOPEC Publication.
- Uğur, A. & Aliğaoglu, A. (2019). *Şehir Coğrafyası*. Nobel Yayınları.
- Uğur, A. (2015). Müzik Coğrafyası: Türkülerdeki Coğrafya. *Bilig*, (74), 239-260.
- Uğur, A. (2020). Belediye logoları ve şehir kimliği: Denizli ili örneği. In İ. M. Aydın & S. İnan (Eds.). *Dr. Kemal Daşcıoğlu'na Vefa Kitabı* (ss. 895-916). Pegem Akademi Yayınları.
- Usun, Ç. F. & Dinç, Y. (2020). Sabun Üretimi Bakımından Kent Kimliği ve Sabunhanelerin Endüstriyel Miras Kapsamında Değerlendirilmesi: Antakya Örneği. *Coğrafya Dergisi*, 40, 149-162. DOI: 10.26650/JGEOG2019-0040
- Uzun, M. & Özcan, S. (2014). Belediye logolarındaki coğrafi sembollerin analizi: Kocaeli örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(32), 272-188.
- Ünal, Ç. (2022). Kent Coğrafyası Okuryazarlığı. *Eğitimde Coğrafya Okuryazarlığı-I* (ss. 575-595.). Edi. Ramazan Sever. Pegem Yayınları.
- Ünlü, T. S. (2017). Kent kimliğinin oluşumunda kentsel bellek ve kentsel mekân ilişkisi: Mersin örneği. *Planlama Dergisi*, 27(1), 75-93.
- Yıldırım, M. (2018). Samsun'un Belediye Logolarında Kullanılan Coğrafi Sembollerin Analizi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(61), 375-389.
- Ziyae, M. (2018). Assessment of urban identity through a matrix of cultural landscapes. *Cities*, 74, 21-31.